



HELLENIC LINK, Inc. ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ

Member Update Bulletin

Ενημέρωση Μελών, Φίλων, και Συνεργαζών του Συνδέσμου

SPECIAL EDITION

Αφιέρωμα στην Ημέρα Λαμπρής Δόξας του Έθνους

28 Οκτωβρίου 1940

Ο Ξεχασμένος Ελληνισμός της «Βόρειας Μακεδονίας»

Bulletin Number 164 OCT 2018

Editorial Committee:

Achilleas Adamantiades

Dimitri Dandolo

Alex Economides

Gerasimos Merianos

Maria Eleftheria Giatrakou

Panagiotis Siskos

Fevronia K. Soumakis

Stella Tsirka

Associate Editor: Dean C. Lomis

Acting Editor: Costas Efthymiou

OXI

OXI

Ποιος το 'λεγε ποτέ, μικρή Ελλάδα,
πως θα ξεστόμιζες εσύ το OXI,
Φασιστικές στρατιές θα κυνηγούσες
με λιανοτούφεκο και ξιφολόγχη!

Του Μουσουλίνι τα μυαλά θα πάρουν
αέρα, και τα στήθη θα φουσκώσουν,
σαν κούρκου στην αυλή που καμαρώνει,
ώσπου Τσολιάδες θα τον τσαλακώσουν.

Στης Αλβανίας τα βουνά τα χιόνια,
σαν παπαρούνες νιες θα κοκκινίσουν,
με στρατευμένων νεαρών το αίμα,
στους Έλληνες την δόξα θα χαρίσουν.

Στης Πίνδου τις πλαγιές και του Ολύμπου
μυρτιές και δάφνες ξανανθίσαν πάλι,
να στεφανώσουν νέα παλικάρια,
ισότιμη με Σαλαμίνας πάλι!

NO

Who would have thought that you, little Greece,
Would ever dare to utter that terrific word: NO,
And then chase away those dark Fascist armies,
With your pistols, bayonets, pitchforks, and hoes!

Mussolini lost his head up in the clouds
And strutted arrogantly with his chest sticking out,
Puffed with foolish pride, like a turkey in the fall,
Until he was crushed by the Greeks in a rout.

The white winter snows of Albanian mountains,
As if by the new blooming poppies of spring,
Would be reddened by the blood of the Fascists,
And Hellenic glory again would take wing

Upon Pindus' and Olympus' craggy slopes
The myrtle and the laurel would bloom once again
To crown the heads of new Hellenic warriors
As great as the heroes of Salamis had been!

IN THIS ISSUE:

Page 1 **OXI Poem (Greek and English)**

Page 3 **Εισαγωγή στο άρθρο “Ο άγνωστος Ελληνισμός των Σκοπίων” του Δημήτρη Γ. Τσούτσα, γραμμένη από τον Ευάγγελο Ιωάννου Τσίρκα (Greek and English)**

Page 6 **Ο Άγνωστος Ελληνισμός των Σκοπίων του Δημήτρη Γ. Τσούτσα (Greek)**

Page 11 **Μηνύματα των Αναγνωστών μας**

Ο δυνατός θεός προβάλλει νάτος,
στο κράνος του τον κεραυνό φορεί,
Δίας ο τρομερός θα δράσει πάλι,
σαν Λεωνίδας τα στενά κρατεί!

Σαν Διάκος με σπαθί θα ξεσπαθώσει,
κραυγή θα κρᾶξει μάχιμη κι αυτός,
εὐζωνοι και φαντᾶροι θα ζητήσουν
στη δόξα να τους γίνει οδηγός!

Αντάρτες χεροδύναμοι θα δράζουν
την γαλανόλευκη με το 'να χέρι,
με τ' άλλο μαυρομάνικο μαχαίρι,
και στα βουνά θα λάμπουν σαν αστέρι.

Ελληνική Αντίσταση θα δώσει
θάρος τρανό στα φοβισμένα πλήθη
Ευρώπης, σαν προάγγελος της νίκης,
που θα γευτούν ηρώων νέα στήθη.

Χιτλερικός στρατός σιδερωμένος
των Φασιστών θα δράμει αρωγός.
Λεβεντογέννας Κρήτης θ' αντιχήσει
Ύμνος Ελευθερίας ξακουστός!

Στο κύκλωμα το άπανστο του Χρόνου,
της άνοιξης τα πράσινα σπαρτά
θα χρυσωθούν στου θέρου το λιοπύρι,
τον Φύρερ περιμένει συμφορά.

Χρόνο χαράμισε πολύ και κόπο,
αντάρτες κυνηγώντας στα βουνά,
ο Ρωσικός, ο παγερός χειμώνας
τάφος ψυχρός για Γερμανών στρατά.

Με συντριβή του Άξονα θα λήξει
ο Μέγας Πόλεμος. Μα μέγα κρίμα,
Ελλάδας προσφορά η δαφνηφόρα
σβηστή από της ιστορίας μνήμα!

Της γης οι κραταιοί πασκίζουν πάλι
να ξεπατώσουν την μικρή Ελλάδα,
και την φορτώσαν χρέη σαν γομάρα,
και την κουρεύουνε σαν την αρνάδα!

Ξεχνούν οι τωρινοί ταγοί Ευρώπης,
διπλό προς Έλληνες δικό τους χρέος:
Ελληνικής Αντίστασης θυσία,
Ελλάδος της Αρχαίας μέγα κλέος.

Even Zeus the oldest and most powerful of gods,
Whose blinding thunderbolt no one surpasses,
Would partake himself in the terrible battle,
Like great Leonidas, guarding the high passes!

And like brave Diakos with his sword in hand,
The great god as well would make his warlike cry,
Having clearly heard the Greek soldiers' prayers,
That asked Him to lead them to glory on high!

Hellenic guerillas would powerfully grasp
The blue-and-white flag in one of their hands,
As the other wielded deftly a dangerous dagger,
And so their brilliance shone far across the land.

The brave Greek Resistance courage would give
To the Europeans all filled up with dread.
It served as a harbinger of the victory to come;
A sweet taste of the glory that was lying ahead.

It seemed that Hitler's armies would come to save
Their fellow Fascists when the prospects were dim
But the Cretan Isle, a breeder of brave men,
Would find a way to sing Liberty's sweet hymn!

And so with the cyclical turning of Time,
The fresh green fields of spring would very soon
Offer up their bounty to fall's golden harvest,
A sure sign of the Fuhrer's impending doom.

Senselessly he wasted his precious time
And energy chasing those Hellenic braves,
As the awful cold of the Russian winter
Marched the German army toward frosty graves.

With complete destruction of the Axis powers
The Great War finally would come to an end.
But the memory of glorious Greek sacrifice
Was unjustly lost in history's stormy wind!

And now the noble lands that it once kept free
Are harassing their poor little sister Greece,
Like a mule they have loaded her up with debt,
Like a naked sheep, she has been well fleeced!

Old Europe's present rulers seem to forget
The great double-debt they owe to the Greeks,
Both the shining glory of the ancient Hellenes,
And the Greek Resistance upon those snowy peaks!

Ξεχνούν και κάνουν τάχα δεν θυμούνται,
 πως και Χριστού σωτήρια την πίστη,
 τα Γραικικά μυαλά την σοφιστήκαν
 και την χάρισαν στις Ευρώπης στίφη.

Δώρα πολλά τους χάρισεν η Χώρα,
 της τέχνης και του πνεύματος καρπό,
 μα τα ξεχνούν και πως δεν ξέρουν κάνουν,
 και τον κουτό κάνουν και τον στραβό!

Υπομονής ξεχείλισε ποτήρι,
 καιρός για την περήφανη Πατρίδα
 να ξαναπεί το θαρραλέο ΟΧΙ,
 να ξαναπαίξει μια καλή παρτίδα.

Πολεμικού μένους χρεία δεν έχει,
 μονάχα φωτισμένον Αρχηγό
 χρειάζεται, λαό να συσπειρώσει
 και να τονώσει τον Ελληνισμό!

X.K.E.

Also they forget, or pretend not to remember,
 That the saving faith of Christianity depends
 On ideas born in great Hellenic minds,
 Then generously offered to European friends.

And that was only one of many, many gifts;
 Great gifts of knowledge and of spirit too,
 Either they've forgotten or don't know what to do
 They act as if they're blind and also play the fool!

But Greece's cup of patience now is overfull,
 The time has come again to see if they are able
 To utter once again a strong courageous NO,
 And take their seat as equals at Europe's table.

What Hellas needs now is not its fighting fury
 But rather a new Leader to write another story,
 In which all Hellenes unite again as brothers
 Returning Hellenism to its rightful Glory!

A.M.A.

Εισαγωγή στο άρθρο “Ο άγνωστος Ελληνισμός των Σκοπίων” του Δημήτρη Γ. Τσούτσα, γραμμένη από τον Ευάγγελο Ιωάννου Τσίρκα

Τα Βαλκάνια έχουν τον εκρηκτικό τίτλο «Πυριτιδαποθήκη της Ευρώπης». Απετέλεσε χώρο, όπου πληθυσμοί διακινήθηκαν, διασταυρώθηκαν, κατοίκησαν ή αποχώρησαν από αυτά. συνήθως δημιουργώντας ένα συγκρουσιακό μίγμα, με κρίσεις, οι οποίες έφθναν και σε πολεμικές συγκρούσεις.

Στο πλαίσιο αυτής της πραγματικότητας είναι αναμφισβήτητο γεγονός ότι ο Ελληνισμός υπάρχει σε όλες τις χώρες των Βαλκανίων, σε ποσοστό ανάλογο με την γειτνίαση των χωρών αυτών. Όπως δηλαδή στην Ελλάδα υφίστανται μειονότητες Σέρβων Βουλγάρων Αλβανών, Τούρκων, Ρουμάνων, έτσι και στις όμορες χώρες ο Ελληνισμός είναι παρών και αυτό είναι αποδεκτό από όλες αυτές τις χώρες.

Η μόνη η οποία αρνείται την ύπαρξη, ελληνογενούς στοιχείου στην περιοχή του, λόγω ανασφάλειας υπάρξέως του, είναι το νεοιδρυθέν Κράτος του Σκοπίων (FYROM), το οποίο συστηματικά, κάτω από την νέα μορφή του την οποία έχει πάρει από το 1991, αρνείται κατηγορηματικά την ύπαρξη Ελληνικής καταγωγής κατοίκων του, όπως επίσης και αντίστοιχων Βουλγαρικής καταγωγής.

Έχει απαγορεύσει να δηλώνεται η πραγματική καταγωγή των κατοίκων της στις διάφορες σύγχρονες απογραφές πληθυσμού, όπως αυτή του 1991, όπου αναφέρονται 28 εθνότητες μέσα στο κράτος των Σκοπίων, εκτός από την Ελληνική και την Βουλγαρική.

Το ίδιο επαναλαμβάνεται και στην πρόσφατη απογραφή του 2012, σύμφωνα με την οποία, ο συνολικός πληθυσμός της χώρας ήταν 2.082.000 άτομα, των οποίων η εθνικότητα κατανέμεται στα εξής ποσοστά: 64% Σλαβομακεδόνες, 25% Αλβανοί, 4% Τούρκοι, 3% Ρομά, 2% Σέρβοι, 0,8% Βόσνιοι και το 0,5% Βλάχοι χωρίς καμία παρουσία Ελλήνων ή Βουλγάρων.

Βέβαια και μόνο αυτή η επισήμανση δείχνει την σκοπιμότητα και την ανακρίβεια της σχετικής απογραφής. Παλαιότερες απογραφές έχουν αποδείξει ότι η ύπαρξη ελληνικού στοιχείου στα Σκόπια είναι δεδομένη, με ενδεικτικά αναφερόμενη την απογραφή η οποία έγινε με ευθύνη των γερμανικών στρατευμάτων κατοχής το 1941, όπου οι χριστιανοί, ορθόδοξοι στο θρήσκευμα, Έλληνες το γένος, σε ένα σύνολο πληθυσμού 800.000 ατόμων, ήταν 100.000, ήτοι το 12% του πληθυσμού.

Μεταγενέστερη απογραφή του 1951 ανεβάζει το Ελληνικό στοιχείο στις 158.000 και εξ'αυτών οι 25.000 είναι Έλληνες γηγενείς κάτοικοι Μοναστηρίου, 100.000 βλαχόφωνοι Έλληνες (Γκρεκ) όπως τους αποκαλούν, 3000 Έλληνες Σαρακατσαναίοι και 32.000 Έλληνες πολιτικοί πρόσφυγες του εμφυλίου, ήτοι το 18% του τότε πληθυσμού των Σκοπίων, ο οποίος τότε αριθμούσε 690.000 κατοίκους.

Τα στοιχεία αυτά ενόχλησαν τις αρχές του Σκοπίων, οι οποίες υποχρέωσαν τους Έλληνες να δηλώσουν Μακεδόνες ή το μέγιστο, Βλάχοι.

Τα απογραφικά στοιχεία του 1961 και του 1971 είναι απολύτως ασαφή από την προσπάθεια των Σκοπιανών να μειώσουν την δύναμη των Ελλήνων. Η απογραφή όμως το 1991, αποκαθιστά την μερική αλήθεια.

Έτσι, παρότι δεν κοινοποιήθηκαν λεπτομερή δημογραφικά στοιχεία, εντούτοις στον αντιπολιτευόμενο τύπο των Σκοπίων, δημοσιεύθηκαν πληροφορίες με σχετική αξιοπιστία, ότι το ποσοστό των πολιτών, οι οποίοι δήλωσαν ότι έχουν ελληνική εθνική συνείδηση, ήταν μεταξύ 12% έως 18 ο/ο, δηλαδή περίπου 250.000 πολιτών επί του συνόλου των 2.100.000 κατοίκων.

Είναι αυτοί οι οποίοι στο παρελθόν είχαν αναγκαστεί να δηλώσουν Μακεδόνες, Βλάχοι, Γιουγκοσλάβοι και είναι αυτοί, οι οποίοι στην πραγματικότητα είναι γηγενείς Έλληνες, Βλάχοι, Σαρακατσαναίοι και Πολιτικοί Πρόσφυγες του εμφυλίου πολέμου.

Την εξώφθαλμη αυτή πραγματικότητα έρχεται να παρουσιάσει και επιβεβαιώσει με το άρθρο του ο κ. Δημήτρης Τσούτσας, με αψευδείς μαρτυρίες και υψηλής ακρίβειας επιχειρηματολογία.

Επισημαίνεται και στην συγκεκριμένη περίπτωση, η απουσία του Ελληνικού Κράτους να διεκδικήσει και προστατεύσει την συγκεκριμένη πολυπληθή Ελληνική μειονότητα, αφήνοντας όλη την προσπάθεια στην ιδιωτική πρωτοβουλία, η οποία μπορεί και να σφάλει και να κάνει καλό ή κακό, κατά περίπτωση.

Ευάγγελος Ιωάννου Τσίρκας / 20 Οκτωβρίου 2018

Μέλος του Συλλόγου προς Διάδοσιν των Ελληνικών Γραμμάτων

Introduction to the article

‘The unknown Hellenic population of Skopia’ by Dimitris G. Tsoutsas, written by Evangelos Ioannou Tsirka

The Balkans carry the explosive title ‘Arsenal of Europe’. They were the place that populations moved to, crossed, resided in, or left behind, with the status quo being a confrontational mix of crises that not infrequently escalated into military confrontations. Within the framework of this reality, it is a real fact that people of Hellenic descent exist in all the countries of the Balkans, in percentages related to their distance from Greece. Just like minorities of Serbs, Bulgarians, Albanians, Turks, and Romanians exist in Greece, similarly in these neighboring countries, Hellenic minorities are present, and this is accepted by the countries.

The only country categorically refusing to admit the existence of a Hellenic minority within its territory, presumably because of insecurity related to its own existence, is FYROM (Former Yugoslav Republic of Macedonia), which was established in 1991. FYROM similarly refuses to acknowledge the presence of those of Bulgarian descent.

FYROM has forbidden the declaration of these ethnic origins in all of their recent censuses, such as the one of 1991, where 28 ethnicities are described but not those of Hellenic or Bulgarian origin. The same was evident in the more recent census of 2012, according to which the total population of the country is 2,082,000 citizens, whose ethnicities are distributed as follows: 64% Slavomacedons, 25% Albanians, 4% Turks, 3% Roma, 2% Serbs, 0.8% Bosnian and 0.5% Vlachs – but no Greeks or Bulgarians. Of course, this simple observation reveals the intent and inaccuracy of this census.

The reports of previous censuses makes it a given that there are numerous citizens of Hellenic descent in FYROM. For example, the occupying German troops undertook a census in 1941, finding that people who were Christian Orthodox and of Hellenic descent comprised 100,000 people out of a total population of 800,000, that is, 12% of the population.

A subsequent census in 1951 reported even higher number, 158,000 people of Hellenic descent, of whom 25,000 were indigenous Greeks and residents of Monastiri, 100,000 vlach-speaking Greeks (Grek as they are called), 3,000 Sarakatsan Greeks, and 32,000 Greeks who were political refugees from the civil war, all together comprising 18% of the population of FYROM at that time, which had a total of 690,000 citizens.

These data were unacceptable to the authorities in FYROM, who mandated that the people of Hellenic ethnicity declare themselves as Macedons, or Vlachs.

The census data of 1961 and 1971 are very vague due to these efforts by the authorities to decrease the numbers of recognized ethnic Hellenes. However, the census of 1991 partially confirms the truth.

Thus, despite the fact that the detailed demographics were not publicized, the non-governmental part of the press in FYROM released information that appears to be trustworthy. They say that the percentage of citizens who declared as having Hellenic ethnic conscience was between 12 and 18%, that is 250,000 citizens in a total population of 2,100,000 citizens. These are the people who were forced to declare themselves as Macedons, Vlachs, Yugoslavs, and they are the people who in reality are indigenous Greeks, Vlachs, Sarakatsans, and political refugees of the civil war.

This outrageous reality is presented and substantiated in the article of Mr. Dimitris Tsoutsas, with truthful testimony and highly accurate arguments. It is worthwhile to mention here as well the absence of the Greek Government to challenge FYROM and protect this substantial Hellenic minority, leaving all of the effort to the hands of the private sector and other initiatives, which could be helpful or harmful, depending on the case.

Evangelos Ioannou Tsirkas, October 20th 2018

The Forgotten Greeks of “North Macedonia”- Ο Άγνωστος Ελληνισμός των Σκοπίων

Άρθρο του Δημήτρη Τσούτσα



Ενώ τις μέρες που διανύουμε το θέμα της ονομασίας των Σκοπίων (ΠΓΔΜ) είναι κυρίαρχο, μόλις τα τελευταία χρόνια άρχισε να γίνεται γνωστό στην ελληνική κοινή γνώμη, ότι στο νότιο τμήμα των Σκοπίων υπάρχει ελληνική μειονότητα.

Η μειονότητα αυτή στα μέσα του 19ου αιώνα ήταν όμως πλειονότητα σε μία εδαφική λωρίδα βόρεια των ελληνικών συνόρων, στην περιοχή που περιλαμβάνει την Αχρίδα, το Μοναστήρι, την Γευγελή και την Στρώμνιτσα και με όρια προς βορρά το Κρούσοβο και τον Πρίλαπο. Εκεί ακριβώς βρίσκονται και τα όρια της ιστορικής και γεωγραφικής Μακεδονίας, διότι

γεωγραφική Μακεδονία, ως όρος ανεξάρτητος και διαφορετικός από την ιστορική, δεν υφίσταται.

Τη διαφοροποίηση των όρων "γεωγραφική" και "ιστορική" Μακεδονία επέβαλαν οι Βούλγαροι εθνικιστές μετά το βουλγαρικό εκκλησιαστικό σχίσμα του 1870 βάζοντας τη Μακεδονία στην κλίνη του Προκρούστη, προεκτείνοντας τα όριά της βόρεια των Σκοπίων για να εξυπηρετήσουν τις επιδιώξεις τους και προετοίμασαν έτσι το έδαφος για την επινόηση από τον Τίτο του "μακεδονικού" έθνους το 1944.

Κατά τα μέσα του 19ου αιώνα οι χριστιανοί της Πελαγονίας (η περιοχή του Μοναστηρίου - Κρουσόβου που κατ' εξοχήν κατοικούνταν από Έλληνες) διακρίνονταν σε δύο γλωσσικές ομάδες: τους σλαβόφωνους, οι οποίοι ήταν κυρίως γεωργοκτηνοτρόφοι και τους βλαχόφωνους που προέρχονταν από την περιοχή της Μοσχόπολης της Βορείου Ηπείρου, απ' όπου είχαν μεταναστεύσει μαζικά κατά τον 18ο αιώνα, εξαιτίας των αλβανικών καταπίεσεων.

Η παιδεία, η εκκλησία και η κουλτούρα στην βόρεια αυτή μακεδονική ζώνη ήταν σε ελληνικά χέρια και η εθνική συνείδηση, όταν υπήρχε, ήταν ελληνική. Στο σύνολό τους οι χριστιανοί κάτοικοι είχαν το βλέμμα στραμμένο προς τον ελληνισμό και το Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως.

Ειδικότερα, οι βλαχόφωνοι Έλληνες είχαν παρουσιάσει σημαντική οικονομική και πνευματική ανάπτυξη, ασκώντας τις τέχνες, τις επιστήμες και το εμπόριο και διατηρώντας σημαντικούς εμπορικούς οίκους στην κεντρική Ευρώπη, στην Αλεξάνδρεια κ.α.

Η δημιουργία βουλγαρικής εθνικής συνείδησης στην [Πελαγονία](#), όπως και γενικότερα στον χώρο της Μακεδονίας, άρχισε με ρωσική πρωτοβουλία



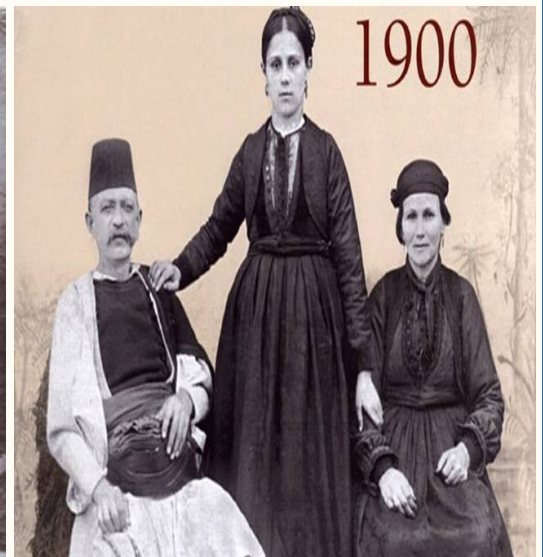
και οργάνωση, από το 1846 και εντάθηκε μετά το 1870, οπότε η βουλγαρική Εκκλησία (Εξαρχία) αποσπάστηκε από το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Ο σλαβόφωνος πληθυσμός διχάστηκε: *άλλοι παρέμειναν πιστοί στο Πατριαρχείο και στην ελληνική ιδέα και άλλοι θεώρησαν εαυτούς Βουλγάρους και προσχώρησαν στην Εξαρχία.*

Οι βλαχόφωνοι, όμως, παρέμειναν στο σύνολό τους φανατικοί Έλληνες, παρά την ύπαρξη και δράση ισχυρής ρουμανικής προπαγάνδας, η οποία συνεπικουρούμενη από τον βουλγαρικό εθνικισμό και το οθωμανικό κράτος, προσπαθούσε να προσεταιρισθεί τους Βλάχους της περιοχής.

Την προσήλωση των Βλάχων της Πελαγονίας στον ελληνισμό επισημαίνει και ο Σκοπιανός ιστορικός Bitoski, ο οποίος αναφέρει ότι: *οι Βλάχοι, βαθμιαία καθίστανται η κύρια δύναμη στο πλευρό της Μητροπόλεως Πελαγονίας για την προώθηση της Μεγάλης Ελληνικής Ιδέας. Οι Αυτοί ναοί και τα σχολεία της πόλης του Μοναστηρίου ήταν κατά τα μέσα του 19ου αιώνα σε ελληνικά χέρια...*

Παρόμοια είναι και η μαρτυρία του Γάλλου δημοσιογράφου Michel Paillares, ο οποίος περιηγήθηκε την Μακεδονία το 1904 : *"Στο Μοναστήρι, όλοι οι Βλάχοι είναι Έλληνες ως τα βάθη της καρδιάς τους, με ελληνικές παραδόσεις και ιδανικά. Στέλνουν πάνω από δύο χιλιάδες παιδιά στα σχολεία του ελληνισμού, που τα πλουτίζουν με τις εισφορές τους.*

Αυτοί βρίσκονται επικεφαλής του πιο σκληρού και αμείλικτου αγώνα εναντίον της Βουλγαρίας και Ρουμανίας. Δημιούργησαν μια μυστική επιτροπή που είναι ο τρόμος των κομιτατζήδων. Ούτε ο μητροπολίτης ούτε ο Έλληνας πρόξενος μπορούν να μετριάσουν τον έξαλλο πατριωτισμό τους..."



Την εποχή του Μακεδονικού Αγώνα ισχυρή παρουσία είχε ο βλαχόφωνος ελληνισμός, εκτός από το Μοναστήρι, στις πόλεις Σκόπια, Βελεσά, Αχρίδα, στο Κρούσοβο και στα χωριά του βουνού Περιστέρι, Μεγάροβο, Τύρνοβο, Νιζόπολη, Γκόπεσι, Μηλόβιστα κ.ά. Οι σλαβόφωνοι κάτοικοι που παρέμειναν πιστοί στο Πατριαρχείο και διατήρησαν ελληνική εθνική συνείδηση βρίσκονταν κατά μήκος των ελληνικών συνόρων στις περιοχές Μοναστηρίου, Γευγελής και Στρώμνιτσας. Εναντίον αυτών στράφηκε κυρίως η βουλγαρική προπαγάνδα και στρατιωτική δράση κατά την διάρκεια του Μακεδονικού Αγώνα (1870-1908).

Οι Βούλγαροι, με επιμονή, παρά το αντίθετο λαϊκό αίσθημα που συναντούσαν στις εστίες του ελληνισμού, χάρη στην συμπαράσταση των Ρώσων, αλλά και των άλλων δυνάμεων όπως και του Πάπα, και κυρίως με τα άφθονα χρήματα της Σόφιας για δημιουργία σχολείων και εξαγορά συνειδήσεων, κατόρθωσαν να περιορίσουν το ελληνικό στοιχείο εκεί όπου άλλοτε κυριαρχούσε.

Ενδεικτικά αναφέρω ότι στα Σκόπια, μετά την Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου (187, συγκεντρώθηκαν σε κείμενο διαμαρτυρίας κατά των Μεγάλων Δυνάμεων 10.000 ελληνικές υπογραφές. Η ελληνική κοινότητα εκεί, διατηρούσε δύο εκκλησίες, ημιγυμνάσιο, παρθεναγωγείο, και δημοτικό σχολείο με περισσότερους από 850 μαθητές. Ήδη στα τέλη του 19ου αιώνα οι Έλληνες κάτοικοι της πόλης των Σκοπίων περιορίστηκαν σε 2.000-3.000.

Πιο χαρακτηριστική περίπτωση αποτελεί η υποχώρηση του ελληνικού στοιχείου στην ιστορική πόλη της Αχρίδας. Η Αχρίδα είναι κτισμένη στην θέση της αρχαίας πόλης Λύχνου, στο βορειοανατολικό άκρο της ομώνυμης λίμνης.

Jirecek, Τσέχος υπουργός Παιδείας ομολογεί ότι *Αχρίδα προμαχόνας του* ενώ ο Γερμανός ονομάζει "ακρόπολη του 19ου αιώνα η εμπορικό κέντρο με χριστιανούς ελληνική εθνική



Ακόμα και ο Constantin καθηγητής της Ιστορίας και του βουλγαρικού κράτους, ήταν από τον 12ο αιώνα ελληνισμού στη Μακεδονία, Hermann Wendel την του ελληνισμού". Στα μέσα Αχρίδα ήταν μεγάλο τουλάχιστον 8.000 βλαχόφωνους όλοι με συνείδηση και παιδεία.

Από την Αχρίδα καταγόταν ο **Αναστάσιος Πηχεών**, βασικός πρωταγωνιστής των επαναστατικών κινημάτων της Βορειοδυτικής Μακεδονίας κατά τον 19ο αιώνα και ο **Μαργαρίτης Δήμιτσας**, κορυφαίος ιστοριογεωγράφος της αρχαίας Μακεδονίας, ο οποίος με τις έρευνές του κατέδειξε την ιστορική συνέχεια του ελληνισμού στη Μακεδονία. Ενδεικτικές της ακμής του ελληνισμού της Αχρίδας στα μέσα του 19ου αιώνα, είναι και η μαρτυρία του Ρώσου καθηγητή **Victor Grigorovic** ο οποίος γράφει ότι **το 1845 στην Αχρίδα κυριαρχούσε η ελληνική γλώσσα**, η βουλγαρική ομιλείτο μόνο σε στενό οικογενειακό κύκλο, ενώ δεν υπήρχε ούτε ένας που να μπορούσε να διαβάσει σλαβική γραφή.

Ο ελληνισμός μπορεί να μειώθηκε μέχρις εξαφανίσεως στην περιοχή της Αχρίδας και των Σκοπίων, παρέμεινε όμως ισχυρός καθ' όλη την διάρκεια του 20ού αιώνα στην περιοχή της Πελαγονίας με βασικά προπύργια το Μοναστήρι και το Κρούσοβο. Στο Μοναστήρι από το 1870 μέχρι το 1912 οργίαζαν ποικίλες εθνικές προπαγάνδες. Όμως, οι βλαχόφωνοι Έλληνες του Μοναστηρίου παρουσίασαν πρωτοφανή οικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη κατά τον 19ο αιώνα, η οποία τους επέτρεψε να χρηματοδοτήσουν εκκλησίες, σχολεία και συλλόγους, με τα οποία μπόρεσαν να αντέξουν στις ξένες πιέσεις. Χαρακτηριστικό του εθνικού αυτοπροσδιορισμού της ίδιας κοινότητας είναι το υπόμνημα που απηύθυναν προς τις Μεγάλες Δυνάμεις το 1903, το οποίο κατέληγε: *...λαλούμεν ελληνιστί, βουλγαριστί, βλαχιστί, αλβανιστί, αλλ' ουδέν ήττον εσμέν άπαντες Έλληνες και ουδενί επιτρέπομεν ν' αμφισβητεί προς ημάς τούτο".*

Στο Κρούσοβο τώρα, ορεινή βλαχόφωνη κωμόπολη βόρεια του Μοναστηρίου, ο ελληνισμός είχε ανέκαθεν συντριπτική πλειοψηφία. Οι Κρουσοβίτες ασχολήθηκαν με το εμπόριο και ανέπτυξαν την Παιδεία σε τέτοιο βαθμό ώστε [ανέδειξαν πέντε καθηγητές των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης](#), μεταξύ των οποίων και ο [Αλέξανδρος Σβώλος](#). Επίσης το ίδιο σπουδαίος αν και λιγότερο γνωστός, είναι και ο [Δημήτρης Λάλας](#) ένας από τους μεγαλύτερους Έλληνες μουσικούς, μαθητής, στενός συνεργάτης και φίλος του διάσημου μουσουργού Βάγκνερ. Μάλιστα τον βοήθησε στην τελειοποίηση του έργου του "[Der Ring des Nibelungen](#)" που αποτέλεσε τη βάση του γνωστού "Αρχοντα των Δακτυλιδιών".

Μετά την απελευθέρωση από τον οθωμανικό ζυγό τώρα, το 1912, και την υπαγωγή της περιοχής στο νεοσύστατο Βασίλειο Σέρβων, Κροατών και Σλοβένων, που αργότερα ονομάστηκε Γιουγκοσλαβία, η κατάσταση του ελληνισμού άλλαξε προς το χειρότερο. [Οι Σέρβοι έκλεισαν τα ελληνικά σχολεία και τις ελληνικές εκκλησίες και απαγόρευσαν την χρήση της ελληνικής γλώσσας.](#)

Μεγάλο μέρος του ελληνικού πληθυσμού της Πελαγονίας μετανάστευσε στο ελληνικό έδαφος, κυρίως στην Φλώρινα και στην Θεσσαλονίκη, ενώ οι Σέρβοι [μετέφεραν Βόσνιους και Κροάτες στην Πελαγονία](#) με στόχο την εθνολογική αλλοίωση της περιοχής. Γενικά το γιουγκοσλαβικό κράτος με ποικίλες πιέσεις προσπάθησε επί σχεδόν τριάντα χρόνια να πείσει τους Βουλγάρους, Αλβανούς και Έλληνες κατοίκους της σημερινής Π.Γ.Δ.Μ. ότι είναι ["Παλαιοί Σέρβοι" \(Stari Srbji\)](#), οι οποίοι είχαν χάσει την εθνική τους ταυτότητα.

Παράλληλα, κατά την διάρκεια της βουλγαρικής κατοχής στους δύο Παγκοσμίους Πολέμους, οι βουλγαρικές δυνάμεις επιδόθηκαν και πάλι σε προσπάθεια εκβουλγαρισμού του ελληνικού στοιχείου. Χαρακτηριστικές των αλλεπάλληλων σερβικών και βουλγαρικών καταπιέσεων επί των ελληνικών πληθυσμών της Πελαγονίας, υπήρξαν οι διαδοχικές αλλαγές των ελληνικών επωνύμων: ο [Παναγιωτίδης](#), π.χ. μετονομάστηκε από τους Σέρβους το 1913 σε [Παναγιώτοβιτς](#), από τους Βουλγάρους το 1916 σε [Παναγιώτωφ](#), από τους Σέρβους το 1919 πάλι σε [Παναγιώτοβιτς](#), από τους Βουλγάρους το 1941 σε [Παναγιώτωφ](#) και τέλος από τους (Σλαβο-) "Μακεδόνες" του Τίτο το 1945 σε [Παναγιωτόφσκυ](#).

Η κατάληξη των ελληνικών επωνύμων σε [-σκυ](#) υιοθετήθηκε ως μία ουδέτερη, σλαβικού χαρακτήρα κατάληξη, [εφ' όσον η κατάληξη -ωφ θύμιζε Βουλγαρία και η κατάληξη -ιτς Σερβία. Μέχρι και σήμερα τα επώνυμα των ελληνικής καταγωγής κατοίκων της Π.Γ.Δ.Μ. φέρουν την κατάληξη -σκυ, με πρώτο συνθετικό το παλιό ελληνικό επώνυμο.](#)

Και φθάνουμε στο σήμερα: Το επίσημο ελληνικό κράτος, πιστό στην πατροπαράδοτη έλλειψη οποιασδήποτε εξωτερικής πολιτικής για τις ελληνικές μειονότητες στις γειτονικές χώρες (Β. Ήπειρος, Κων/πολη, Ίμβρος - Τένεδος), αδιαφόρησε πλήρως και για την προσπάθεια αφελληνισμού της Πελαγονίας από το 1850 μέχρι και σήμερα. Αποτέλεσμα της μακροχρόνιας και συστηματικής προπαγάνδας και καταπίεσης, ήταν η προοδευτική προσχώρηση των σλαβοφώνων Ελλήνων της Πελαγονίας στην ["μακεδονική" εθνότητα.](#)

Όμως η πολύχρονη πλύση εγκεφάλου για εμπέδωση της "μακεδονικής εθνότητας" δεν πέρασε στους βλαχόφωνους κατοίκους της Πελαγονίας. Το μεγαλύτερο μέρος των Βλάχων του Μοναστηρίου και του Κρουσόβου μιλούν ακόμη τα ελληνικά και διατηρούν την ελληνική εθνική συνείδηση, ακόμη και όταν φοβούνται να την εκδηλώσουν ανοιχτά (κυρίως από το 1990 και μετά).

Οι στατιστικές του κράτους των Σκοπίων δεν αναφέρουν ελληνική μειονότητα. [Είναι πιθανό ότι οι Έλληνες στο γειτονικό κράτος ανέρχονται σε περισσότερους από 100.000, χωρίς να είναι δυνατή ακριβής εκτίμηση.](#)

Ελάχιστοι απ' όσους έχουν ελληνική καταγωγή τολμούν να εκδηλωθούν ανοιχτά, επειδή υπάρχει ένας απέραντος φόβος καθώς και [η βεβαιότητα ότι το ελληνικό κράτος δεν πρόκειται να τους προστατεύσει.](#)

Όπως γίνεται συνήθως στην Ελλάδα, το κενό του ενδιαφέροντος για την μειονότητα της Π.Γ.Δ.Μ. προσπαθούν να καλύψουν ιδιωτικοί φορείς και μεμονωμένα άτομα. Τελείως ενδεικτικά αναφέρω ότι στο Πρίλεπ λειτουργεί φροντιστήριο ελληνικών η [Κατερίνα Βίδα](#), η οποία υφίσταται συνεχείς ελέγχους από το καθεστώς. Στην πόλη των Σκοπίων ελληνικό φροντιστήριο λειτουργούσε η Ένωση Βλάχων με την [Νόρα Γέρου](#).

Δυστυχώς οι αρχές το έκλεισαν καθαιρώντας την διοίκηση του συλλόγου και τοποθετώντας δοτή και ελεγχόμενη από αυτούς ηγεσία. Στην Ρέσνα, ο [Νικόλας Κωνσταντινίδης](#) αγωνίζεται για την δημιουργία ενός ιδρύματος ελληνικού πολιτισμού με επίσης τρομερές διώξεις από το καθεστώς. Στην αμιγέστερη ελληνική πόλη, το Κρούσοβο (ελληνο-βλάχικη κατά 90%) λειτουργεί φροντιστήριο ελληνικής γλώσσας, με τον Συμπερασματικά, [Άλκη Στράλλα](#), που πηγαίνει από το Μοναστήρι.

[Στο Μοναστήρι και στα άλλα βλαχόφωνα κέντρα της Πελαγονίας ο ελληνισμός εξακολουθεί να υπάρχει, επιδεικνύοντας πρωτοφανή ανθεκτικότητα, σε πείσμα της νεοελληνικής άγνοιας και αδιαφορίας.](#)

Η πλήρης εγκατάλειψή του από το ελληνικό κράτος μετά το 1913 υπήρξε εθνική παράλειψη, [που όμοιά της δεν θα βρει κανείς στην ιστορία των γειτονικών λαών Σέρβων, Βουλγάρων, Αλβανών και Τούρκων](#), όσο και αν ψάξει. Αψευδείς μάρτυρες άλλωστε της ιστορικής παρουσίας του ελληνισμού στον χώρο της Πελαγονίας είναι και τα σωζόμενα άμυπολλα αρχιτεκτονικά μνημεία, κοσμικά και εκκλησιαστικά.

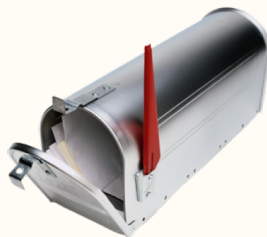
Στο Κρούσοβο και το Μοναστήρι, σώζονται επίσης αρκετά από τα παλιά ελληνικά αρχοντικά της εποχής της ακμής του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα. Μεγαλύτερη ιστορική σημασία έχουν τα εκκλησιαστικά μνημεία, τα οποία, γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, υφίστανται συστηματική παραχάραξη. Ενδεικτική περίπτωση αποτελεί η κατεδάφιση μέρους της Μονής του Οσίου Ναούμ Αχρίδας και η ανέγερση στη θέση της ξενοδοχείου. Οφείλουμε να συνειδητοποιήσουμε ότι οι Έλληνες ομογενείς σε όλη την ιστορική τους πορεία έχουν σταθεί άξιοι της ελληνικότητάς τους, την οποία δεν εγκατέλειψαν ούτε στην σύγχρονη εποχή της πτώσης των ιδεολογιών και της παγκοσμιοποίησης. Την απέδειξαν δε, τόσο με την οικονομική και πνευματική ανάπτυξη που επέδειξαν, όσο και με την συμμετοχή τους στους εθνικούς αγώνες. Η ελληνική μειονότητα των Σκοπίων είναι δυστυχώς η πιο αδικημένη, η πιο λησμονημένη και η πιο αγνοημένη από όλες τις ελληνικές μειονότητες και παροικίες του εξωτερικού.

Πηγή : Δημοσιεύθηκε στην εφημερίδα "Ο ΛΑΟΣ ΤΟΥ ΑΛΜΥΡΟΥ"

Συνεργασία Αλέξανδρου Οικονομίδη

Μηνύματα των Αναγνωστών μας

LETTERS WE HAVE RECEIVED



Αγαπητοί φίλοι,

Το μακεδονικό έχει γίνει μείζον ζήτημα *την σήμεραν ημέραν*, αν και θα μπορούσε να είχε λυθεί απ' το 1991, ή και νωρίτερα, με μια αποδεκτή αν ίσως ιδανική λύση. Έχουμε μιλήσει γι' αυτό, από το 2017, και εδώ στην περιοχή της Washington μέσα τα πλαίσια του Κύκλου της Ελληνικής Γλώσσας τον οποίο είχα την ευκαιρία, και την τιμή, να ιδρύσω το 2013. Είναι χωρίς αμφιβολία ένα αμφιλεγόμενο ζήτημα και στη Συνάθροιση που είχαμε ακούστηκαν πολλές και διάφορες απόψεις. Εγώ εξέφρασα ιδέες που συνάδουν σχεδόν εξ ολοκλήρου με τις δικές σας ιδέες (και τα πολύ σωστά κίνητρά σας). Για να φθάσει κανείς σε μια καλή λύση, που να είναι συναινετική, πρέπει περισσότερο από όλα να ερωτήσει τον εαυτό του, τι είναι εκείνο που συμφέρει την Ελλάδα και να καταλάβει καλά πως ο μόνος σοβαρός, και πανίσχυρος, εχθρός της Ελλάδας σήμερα είναι η Τουρκία. Επομένως, δεν έχει η Ελλάδα την πολυτέλεια να δυσαρεστήσει τους μεγάλους συμμάχους της όταν όλοι σχεδόν την ωθούν να βρεί μια συναινετική λύση του ονόματος που δεν διαβαίνει τις κόκκινες γραμμές της Ελλάδας. Ας ελπίσουμε πως οι εκλεγμένοι εκπρόσωποι της κοινωνίας στη Βουλή θα ρίξουν την πολύτιμη ψήφο τους να προστατευθούν τα συμφέροντα της Ελλάδας.

Φιλικώτατα,

Αχιλλέας Γ. Αδαμαντιάδης

Δρ. Αχιλλέας Γ. Αδαμαντιάδης

Καθηγητής Πυρηνικής Τεχνολογίας και Ενεργειακής Πολιτικής (Επίτ.)

Αρχιμηχανικός Ενέργειας της Παγκόσμιας Τράπεζας (συντ.)

Σύμβουλος Ενέργειας και Περιβάλλοντος

Σημείωση Συντάκτη

Ποίημα χωρίς τίτλο, που εκφράζει πικρόχολη διάθεση πολλών σύγχρονων Ελλήνων γι' αυτά που διαδραματίζονται στη χώρα. Γραμμένο από άγνωστο συνθέτη σε ύφος Καβάφη και τυπωμένο σε ευχετήρια κάρτα, στάλθηκε στην Σύνταξη του Δελτίου.

Της κυρίας Ευαγγελίας Γεωργουλέα: Ποίημα Άγνωστου Συνθέτη

Μη βγεις στον πηγαιμό για την Ιθάκη
γιατί είναι μακρύς ο δρόμος
γεμάτος άγριες φωνές, γεμάτος χλεύη.
Το διάγγελμα, που με περίσσιο θράσος έγραψες,
αλλού να πας να το διαβάσεις.
Κι ακόμη καλύτερα θα ήταν να σκίσεις.
Τουλάχιστον έτσι θα καταφέρεις και συ, να σκίσεις κάτι στη ζωή σου.
Τους Προδομένους και τους Αγριεμένους,
τον θυμωμένο Έλληνα, να τους φοβάσαι.
Τέτοιους στο δρόμο σου θα βρεις πολλούς
γιατί η σκέψη σου είναι ποταπή, γιατί με ψεύτικες ελπίδες τους έχεις γεμίσει.
Τους Προδομένους και τους Αγριεμένους,
τον θυμωμένο Έλληνα όταν θα συναντήσεις,
το κεφάλι σου να σκύψεις και να απομακρυνθείς.
Αφού έδωσες μερικούς συντρόφους σου στον Κύκλωπα,
για να γλυτώσεις, αφού ξέφυγες από τη Σκύλλα και τη Χάρυβδη,
αφού σε πόλεις Αιγυπτιακές δεν πήγες
να μάθεις από τους σπουδασμένους,
έπρεπε στων Σειρήνων το νησί να μείνεις,
που έχει καλές πραμάτειες,
σεντέφια και κοράλλια, κεχριμπάρια κ' έβενους
και ηδονικά μυρωδικά κάθε λογής, που τόσο σου αρέσουν.
Βγάλε από το νου σου την Ιθάκη.
Το φτάσιμο εκεί δεν είναι ο προορισμός σου.
Και τέλειωνε επιτέλους μ' αυτό το ταξίδι. Ήδη κράτησε πολύ.
Φτάνουν όσα μάζεψες μέχρι τώρα στο δρόμο.
Μη προσδοκάς και άλλα πλούτη.

Άφησε την πτωχική Ιθάκη στην ησυχία της. Μην πας να την γελάσεις άλλη μια φορά.
Ακόμη και συ, μετά από τόσα που είδες, μετά από τόσα που γνώρισες,
ελπίζω να κατάλαβες οι Ιθάκες τι σημαίνουν.
Ελπίζω να κατάλαβες ότι οι Ιθάκες δεν είναι για τα μούτρα σου.



HELLENIC LINK, INC.

A NON PROFIT CULTURAL AND SCIENTIFIC ASSOCIATION OF
HELLENES AND PHILHELLENES INCORPORATED IN DELAWARE

Suite No. 278

38-11 Ditmars Blvd.

Astoria, New York 11105

Website: <http://www.helleniclink.org>

Email: info@helleniclink.org

Tel.: (718) 217-0430